LASTENSUOJELUN KESKUSLIITTO

[Eduskunnan lakivaliokunta]
[HE 29/2018 vp]

Lastensuojelun Keskusliiton lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lastensuojelun Keskusliitto (LSKL) kiittää eduskunnan lakivaliokuntaa mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 29/2018 vp).

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa, jolla kumottaisiin voimassa oleva hallintolainkäyttölaki. Uudessa laissa säädettäisiin hallintoasioita koskevasta oikeudenkäynnistä nykyistä täsmällisemmin. Tämän lisäksi uuteen lakiin esitetään muutoksia voimassa olevaan hallintolainkäyttölakiin nähden.

Lastensuojelun Keskusliitto keskittyy lausunnossaan vajaavaltaisen kuulemiseen sekä valituslupamenettelyn laajentamiseen liittyviin ehdotuksiin.

Lastensuojelun Keskusliiton keskeiset huomiot kootusti:

- LSKL arvostaa, että vajaavaltaisen henkilökohtaista kuulemista hallinto-oikeuden suullisessa käsittelyssä koskevassa säännösehdotuksessa korostuu sekä lapsen oikeus osallisuuteen, mutta esille tuodaan myös lapsen oikeus suojeluun.

- Ottaen huomioon osallisuuden merkitys lapselle turvattuna oikeutena LSKL pitää tärkeänä, että hallinto- ja oikeuskäytäntöä lapsen kuulemisen ja mielipiteen selvittämisen osalta seurattaisiin, jotta voitaisiin varmistua, että lasten osallisuus toteutuu asianmukaisesti heitä itseään koskevien asioiden käsittelyssä.

- Keskusliiton näkemyksen mukaan vaatimus lasten yhdenvertaisesta kohtelusta heidän näkemystensä selvittämiseen liittyen tulisi ilmetä pykälätekstistä tai perusteluista selvemmin.

- LSKL pitää tärkeänä esitykseen sisältyviä ehdotuksia mahdollisuudesta järjestää vajaavaltaisen kuuleminen vaihtoehtoisilla tavoilla sekä ehdotuksia tukihenkilön määräämisestä ja osapuolten tietojensaantioikeuden rajoittamisesta. LSKL korostaa kuitenkin myös tuomioistuinten jäsenille asiassa annetun koulutuksen merkitystä, jotta lapsen kuuleminen toteutuisi tosiasiassa

mahdollisimman lapsiystävällisellä tavalla. LSKL korostaa lisäksi, että lapsen kuulemista ja sen tapaa koskevan harkinnan tulee aina lähteä lapsen edusta.

- LSKL vastustaa esitystä siltä osin, kun se tarkoittaa valituslupamenettelyn laajentamista lastensuojeluasioissa. Lastensuojeluasioiden osalta edellytetään valituslupaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen tällä hetkellä ainoastaan muutoksenhaussa kuntien välistä lastensuojelun järjestämis- ja kustannusvastuuta koskevista hallinto-oikeuden päätöksistä.

- Erityisen ongelmallisena keskusliitto pitää sitä, että valituslupamenettelyn piiriin tulisivat myös subjektiivisten oikeuksien piiriin kuuluvat lastensuojeluasiat sekä tahdonvastaista huostaanottoa ja siihen liittyvää sijaishuoltoa koskevat päätökset sekä lapsen tutkimista koskevaa lupaa koskevat päätökset, joissa hallinto-oikeus on ensivaiheen päätöksentekijä.

Vajaavaltaisen kuuleminen

LSKL arvostaa, että vajaavaltaisen kuulemista suullisessa käsittelyssä koskevassa säännösehdotuksessa (68 §) korostuu sekä lapsen oikeus osallisuuteen, mutta esille tuodaan myös lapsen oikeus suojeluun. Sekä pykälätekstistä että perusteluista tulee myös selkeästi ilmi se oleellinen seikka, että lasta voidaan kuulla tuomioistuimessa vain, jos lapsi tähän suostuu. Mitään velvollisuutta osallistua suulliseen käsittelyyn ei lapsella ole.

Lapsen kuuleminen itseään koskevassa asiassa

Lastensuojelun Keskusliitto pitää perusteltuna, että esityksessä on nyt erotettu vajaavaltaisen kuuleminen omassa asiassa ja tämän kuuleminen muussa asiassa. Lapsen kuuleminen asianosaisena ja toisaalta muussa asiassa, esim. todistajana, tapahtuu ja toteutuu lähtökohtaisesti eri syistä ja perusteista.

Todistamisessa on kysymys lapsen kuulemisesta tietolähteenä, ei lapsen osallisuudesta itseään koskevan asian käsittelyyn eli oikeudesta kertoa näkemyksensä ja tulla näkemyksineen huomioon otetuksi itseään koskevassa päätöksenteossa. Tämä lapsen oikeus tulla kuulluksi on YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen 12 artiklan mukainen oikeus, joka liittyy keskeisesti lapsen edun mukaisen ratkaisun saavuttamiseen[1].

Lapsen oikeuksien komitea on korostanut, ettei lapsen oikeuksien sopimuksen osallisuutta koskevassa 12 artiklassa aseteta ikärajaa lapsen oikeudelle ilmaista näkemyksiään, ja suosittelee etteivät sopimusvaltiot ottaisi laissa tai käytännöissä käyttöön ikärajoja, jotka rajoittavat lapsen oikeutta tulla kuulluksi kaikissa häntä koskevissa asioissa.[2] Suomi on saanut komitealta moitteita siitä, ettei lapsia kuulla eikä lapsen etua arvioida riittävästi lapsia koskevassa päätöksenteossa. Komitea onkin suosittanut Suomea varmistamaan,

[1] Myös PL 2 luku 6.2 §: Lapsia on kohdeltava tasa-arvoisesti yksilöinä, ja heidän tulee saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin kehitystään vastaavasti.
[2] CRC/C/GC/12, kohta 21.

että kaikkia alle 18-vuotiaita lapsia kuullaan asianmukaisesti heidän kehitystasonsa huomioon ottaen heitä koskevissa oikeudenkäynti- ja hallintomenettelyissä.[3]

Osallisuuteen liittyen LSKL haluaa huomauttaa, että lastensuojelulaissa säädetään erikseen lapsen kuulemisesta ja mielipiteen selvittämisestä (LSL 20 §, 42 §); Niissäkin tilanteissa, joissa hallinto-oikeudella ei ole velvollisuutta (muodollisesti) kuulla lasta (alle 12-vuotias lapsi), tulee lapsen mielipide selvittää[4]. LSKL esittää harkittavaksi, olisiko arvioitavana olevaa esitystä syytä täydentää maininnalla siitä, että kaiken ikäisten lasten mielipide on selvitettävä[5].

LSKL pitää myös tärkeänä, että hallinto- ja oikeuskäytäntöä lapsen kuulemisen ja mielipiteen selvittämisen osalta seurattaisiin, jotta voitaisiin varmistua, että lasten osallisuus toteutuisi asianmukaisesti heitä itseään koskevien asioiden käsittelyssä.

Osallisuuden yhdenvertaisen toteutumisen osalta keskusliitto toteaa lisäksi, että vaatimus lasten yhdenvertaisesta kohtelusta näkemysten selvittämiseen liittyen tulisi ilmetä pykälätekstistä tai perusteluista selvemmin[6].

Velvollisuutta selvittää lapsen näkemys yhdenvertaisesti kaikkien lasten kohdalla tulisi painottaa erityisesti siitä syystä, että vammaispalveluihin liittyvät kysymykset ovat yksi keskeinen hallinto-oikeuksissa käsiteltävistä asiakokonaisuuksista. YK:n lapsen oikeuksien komitea on tuonut esille viimeisimmissä Suomelle antamissaan päätelmissä, ettei vammaisten lasten oikeus tulla kuulluksi toteudu asianmukaisesti. Komitea suosittaa, että lapsia olisi kuultava lapsiystävällisesti ottaen huomioon lapsen edun periaate. Lasten, myös vammaisten lasten, mielipiteille olisi annettava asianmukainen paino lapsen iän ja kehitystason mukaisesti.[7]

Lapsen oikeuksien komitea on korostanut yleiskommentissaan sitä, että vammaisten lasten mielipiteen selvittäminen voi joskus olla haastavaa, mutta se ei ole riittävä syy jättää sitä tekemättä. Komitea on myös korostanut, että vammaisten henkilöiden oikeuksista tehdyn yleissopimuksen 7 artiklan nojalla sopimusvaltioiden on varmistettava, että vammaisille lapsille annetaan tarvittavaa apua ja tarvittavat

[3] CRC/C/FIN/CO/4. Sopimusvaltioiden yleissopimuksen 44 artiklan mukaisesti antamien raporttien käsittely. Päätelmät: Suomi. 2011, kohta 30.
[4] Lastensuojeluasioissa mielipiteen selvittäminen tapahtuu sosiaalitoimessa. Lapsen oikeuksien sopimuksen 12 artikla mahdollistaa erilaisten menettelytapojen käyttämisen lapsen näkemysten selvittämisessä. Sopimus ei velvoita siihen, että lasta olisi aina suoraan kuultava tuomioistuimessa, vaan lasten näkemysten ilmaiseminen voi toteutua myös edustajan tai asianomaisen toimielimen välityksellä.
[5] Arvioitavana olevan hallituksen esityksen 68 §:n perusteluissa tuodaan esille, että myös alle 12-vuotiasta voitaisiin kuulla, ja että LOS 12 artiklan mukaan lapsella on oikeus vapaasti ilmaista näkemyksensä kaikissa häntä koskevissa asioissa, ja että näkemykset on otettava huomioon lapsen iän ja kehitystason mukaisesti. 68 § koskee kuitenkin vain vajaavaltaisen kuulemista hallinto-oikeuden *suullisessa* käsittelyssä.
[6] Nyt perusteluissa on todettu tavoitteen tasolla, että vajaavaltaisen kuulemista koskevan 68 §:n tarkoituksena on turvata itsenäisen mielipiteen huomioon ottaminen myös tilanteessa, jossa hänen on vaikea ilmaista näkemystään.
[7] CRC/C/FIN/CO/4. Sopimusvaltioiden yleissopimuksen 44 artiklan mukaisesti antamien raporttien käsittely. Päätelmät: Suomi. 2011, kohta 29-30.

välineet, jotta he voivat ilmaista vapaasti näkemyksiään, ja että heidän näkemyksensä otetaan asianmukaisesti huomioon.[8]

Lapsen kuuleminen muussa kuin itseään koskevassa asiassa

Kuulemiselle suullisessa käsittelyssä on hallituksen esityksessä asetettu erityisedellytyksiä, kun kyse on alle 12-vuotiaan kuulemisesta muussa kuin tätä itseään koskevassa asiassa; Alle 12-vuotiasta voitaisiin kuulla muussa kuin omassa asiassaan todistajana tai muuten henkilökohtaisesti vain, jos kuuleminen on välttämätöntä asian ratkaisemiseksi eikä kuulemisesta arvioida aiheutuvan hänelle merkittävää haittaa. Hallituksen esityksessä (s. 133) todetaan, että ehdotettu 12-vuoden ikäraja olisi sama kuin lastensuojelulain 86 §:ssä säädetty ikäraja lapsen kuulemiselle hallintotuomioistuimessa.

Edellä sanottuun liittyen LSKL huomauttaa, että lastensuojelulain 86 §:n tarkoituksena on turvata lapsen näkemysten huomioon ottaminen tätä itseään koskevan asian käsittelyssä, ei lapsen kuulemisesta todistajana. Lastensuojelun Keskusliitolla ei ole huomautettavaa 12-vuoden ikärajan osalta. Koska ehdotettu erityisikäraja lapsen kuulemiselle todistajana kuitenkin eroaa oikeudenkäymiskaaren vajaavaltaisen kuulemiselle todistajana tai todistelutarkoituksessa asetetusta 15-vuoden erityisikärajasta[9], tulisi LSKL:n käsityksen mukaan hallituksen esityksessä perustella tarkemmin, miksi kyseiseen ikärajaan on päädytty.

Kuuleminen lapsiystävällisesti

LSKL pitää kannatettavana, että lapsen kuuleminen voisi tapahtua myös muualla kuin tuomioistuimen istuntosalissa, lapselle sopivassa ympäristössä. LSKL korostaa kuitenkin myös tuomioistuinten jäsenille, ammattihenkilöille ja viranomaisille asiassa annetun koulutuksen merkitystä, jotta lapsen kuuleminen toteutuisi tosiasiassa mahdollisimman lapsiystävällisellä tavalla.

LSKL pitää erittäin tärkeänä, että lasta kuultaisiin aina tuomioistuimen tavanomaista istuntoa suppeammassa kokoonpanossa ja/tai ilman muiden osapuolten läsnäoloa, jos lapsen suojaaminen tai itsenäisen mielipiteen selvittäminen tätä vaatii. Tästä näkökulmasta perusteluissa on nyt tarpeettomasti korostettu sitä, että vajaavaltaisen kuuleminen ilman oikeudenkäynnin osapuolten läsnäoloa olisi tarkoitettu poikkeukseksi. Lapsen kuulemista ja sen tapaa koskevan harkinnan tulee aina lähteä lapsen edusta.

Esityksen mukaan osapuolten oikeutta tietojen saamiseen voitaisiin rajoittaa, jos tiedon antamatta jättäminen olisi tarpeen vajaavaltaisen suojaamiseksi tai hänen muun erittäin tärkeän etunsa

---

[8] CRC/CGC/12, kohta 78.

[9] Vajaavaltaisen todistajan kuulemiseen hallintolainkäytössä sovelletaan voimassa olevan HLL:n mukaan soveltuvin osin oikeudenkäymiskaaren todistelua koskevaa sääntelyä (ks. LaVM 23/2014 vp — HE 245/2014 vp, s. 5).
OK 17 luvun 30 §:n mukaan todistajaan, joka ei ole täyttänyt 15 vuotta tai jonka henkinen toiminta on häiriintynyt, sovelletaan, mitä 27 §:ssä säädetään todistelutarkoituksessa kuultavasta asianosaisesta. OK 27 § mukaan asianosaista, joka ei ole täyttänyt 15 vuotta tai jonka henkinen toiminta on häiriintynyt, voidaan kuulustella todistelutarkoituksessa, jos tuomioistuin harkitsee tämän soveliaaksi ja pykälässä säädetyt edellytykset täyttyvät.

turvaamiseksi. Perusteluiden mukaan tiedon saannin rajoittaminen edellyttäisi aina tapauskohtaista arviointia. Arvioinnissa olisi pyrittävä sovittamaan yhteen esimerkiksi vajaavaltaisen yksityisyyden ja turvallisuuden suojaamiseen liittyvät näkökohdat sekä oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin vaatimukset. Lastensuojelun Keskusliitto esittää perusteluita tältä osin täydennettäväksi lapsen etua koskevalla nimenomaisella maininnalla[10].

Lastensuojelun Keskusliitto pitää hyvänä sitä, että tuomioistuimen olisi tarvittaessa määrättävä vajaavaltaiselle henkilölle tukihenkilö. Lastensuojelun Keskusliitto painottaa, että säännöksessä tulisi korostua lähtökohtaisesti alaikäisen *oikeus* tukihenkilöön. Säännöstä tukihenkilön määräämisestä *tarvittaessa* ei tulisikaan tulkita oikeutta tai edellytyksiä kaventavasti.

Valituslupasääntely

Lastensuojelun Keskusliitto pitää valitettavana, että hallituksen esityksessä ehdotetaan korkeimman hallinto-oikeuden valituslupamenettelyn laajentamista selvittämättä perusteluissa avoimesti, mitä muutos käytännössä merkitsee eri asiaryhmissä. Perusteluissa ei ole myöskään arvioitu poikkeuslupamenettelyn laajentamisen seurauksena syntyviä mahdollisten poikkeussäännösten (suora valitusoikeus KHO:een) tarvetta erityislainsäädännössä / eri asiaryhmissä.

Ehdotetussa laissa olisi lähtökohtana, että hallinto-oikeuden hallintolainkäyttöasiassa antamasta päätöksestä saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Muun lain säännös, jonka mukaan hallinto-oikeuden päätökseen haetaan muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään, merkitsisi perusteluiden (s. 56) mukaan, että sovellettaviksi tulisivat myös uuden yleislain säännökset valituslupamenettelystä.

Ehdotetun valituslupasääntelyn keskeisenä tavoitteena tuodaan esille korkeimman hallinto-oikeuden kehittäminen nykyistä enemmän hallintoa ja hallintotuomioistuimia ohjaavan tuomioistuimen suuntaan. Perusteluissa tuodaan myös esille, että valituslupajärjestelmän piiriin kuuluu nykyisin suurin osa korkeimmassa hallinto-oikeudessa käsiteltävistä asioista, eikä valituslupasäännös muutoksenhaussa korkeimpaan oikeuteen näin ole enää poikkeuksellinen järjestely.

Edellä sanottuun viitaten LSKL huomauttaa, että lastensuojeluasioiden osalta edellytetään valituslupaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen tällä hetkellä vain muutoksenhaussa kuntien välistä lastensuojelun järjestämis- ja kustannusvastuuta koskevista hallinto-oikeuden päätöksistä.[11]

---

[10] Vrt. HE 245/2014 vp, jossa lapsen etu mainittiin esimerkkinä erittäin tärkeästä edusta, jonka perusteella osapuolten tietojensaantioikeutta voitaisiin rajoittaa.

[11] LSL 92 §:ssä säädetään muutoksenhausta korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Voimassa olevan sääntelyn perusteella valituslupaa ei tarvita lapsen huostaanottoa ja sijaishuoltoa, huostassa pidon lakkaamista, yhteydenpidon rajoittamista, lupaa lapsen tutkimiseen, toimeentulon ja asumisen turvaamista, jälkihuoltoa eikä yksityisen sijoittamisen kieltoa koskeviin hallinto-oikeuden päätöksiin.

LSKL vastustaa valituslupamenettelyn laajentamista lastensuojeluasioissa. LSKL painottaa, että lastensuojeluasiat kohdistuvat voimakkaasti lapsen etuun sekä perhe-elämän suojaan. Muutoksenhakua korkeimpaan hallinto-oikeuteen onkin pidetty lastensuojelulain uudistuksessa lasten ja heidän vanhempiensa oikeusturvan kannalta erityisen merkittävänä.

> Yhteydenpidon rajoittamista koskevien päätösten muutoksenhakutien avaamista korkeimpaan hallinto-oikeuteen perusteltiin lastensuojelulain muuttamisen[12] yhteydessä vuonna 2006 sillä, että se on ”tärkeää lapsen ja hänen vanhempiensa tai muiden läheistensä välisen yhteydenpito-oikeuden rajoittamista koskevien asioiden erittäin herkästä luonteesta johtuvan korostuneen oikeusturvan tarpeen vuoksi.” Esitöissä myös todettiin, että yksittäistapauksessa valitusmahdollisuus on välttämätön erityisesti lapsen, mutta myös muiden lapselle läheisten henkilöiden oikeusaseman kannalta. Muutoksenhakumahdollisuutta pidettiin tärkeänä myös siitä syystä, että tietoisuus valitusmahdollisuuden olemassaolosta voi myötävaikuttaa siihen, että yhteydenpidon rajoittamista koskevat asiat selvitetään ja käsitellään mahdollisimman perusteellisesti jo perustasolla.[13]
>
> Valitusoikeutta korkeimpaan hallinto-oikeuteen laajennettiin entisestään vuoden 2007 lastensuojelulain uudistuksen yhteydessä. Perustelujen mukaan muutoksenhaun laajentamista edellyttivät muiden syiden ohella lasta ja hänen läheisiään koskevat oikeusturvanäkökohdat. Korostunutta oikeusturvan tarvetta puolsi esitöiden mukaan valitusoikeuden piiriin saatettujen asioiden ”erityisen herkkä luonne”.[14]

Ottaen huomioon, että muutoksenhakua korkeimpaan hallinto-oikeuteen on yllä kuvatusti pidetty lastensuojelulain uudistamisessa lasten ja heidän vanhempiensa oikeusturvan kannalta erityisen merkittävänä, LSKL pitää erittäin valitettavana, ettei esitykseen sisälly yksityiskohtaisia selvitykseen ja/tai tutkimukseen pohjautuvia perusteluita siitä, miten muutoksenhaun rajoittaminen valituslupamenettelyn laajentamisella toteuttaa paremmin osapuolten oikeusturvaa lastensuojeluasioissa. Keskusliitto katsookin, että valituslupamenettelyn laajentamista lastensuojeluasioissa tulisi arvioida uudelleen selvittäen lastensuojeluun liittyvien oikeussuojakeinojen toimivuutta kokonaisuutena.

Erityisen ongelmallisena keskusliitto pitää sitä, että valituslupamenettelyn piiriin tulisivat tahdonvastaista huostaanottoa ja siihen liittyvää sijaishuoltoa koskevat päätökset (LSL 43.2 §) sekä lapsen tutkimista koskevaa lupaa (LSL 28 §) koskevat päätökset, joissa hallinto-oikeus on ensivaiheen päätöksentekijä. Erityisen ongelmallisena keskusliitto pitää myös valituslupamenettelyn laajentamista subjektiivisen oikeuden piiriin kuuluvissa lastensuojeluasioissa[15].

---

[12] Laki lastensuojelulain muuttamisesta 583/2006.
[13] HE 225/2004 vp, s. 117-118.
[14] HE 252/2006 vp, s. 219.
[15] Subjektiivisiksi oikeuksiksi lastensuojelussa on katsottu kuuluvaksi mm. LSL 35 § 1 momentin tarkoittama riittävän taloudellisen tuen järjestäminen sekä asuinoloihin liittyvien puutteiden poistaminen ja asunnon järjestäminen, LSL 75

> Lastensuojelulain uudistuksen yhteydessä sosiaali- ja terveysvaliokunta otti mietinnössään kantaa siihen, että KHO jää tahdonvastaisissa huostaanottoasioissa ainoaksi muutoksenhakuasteeksi. Mietinnössä todettiin, että ``lapsen ja huoltajan oikeusturvan kannalta muutoksenhaun yksiportaisuus ei ole huomattava puute, koska ainoaksi jäävä muutoksenhakuaste näissä tapauksissa on ylin hallintoasioita käsittelevä tuomioistuin.” Myös lapsen tutkimista koskevaa lupaa pidettiin niin merkittävästi huoltajan oikeuksia rajoittavana, että sen osalta muutoksenhaku korkeimpaan hallinto-oikeuteen olisi perusteltua.[16]
>
> Lastensuojelulain uudistusta (2007) koskeneen hallituksen esityksen mukaan subjektiivisena oikeutena pidetty jälkihuolto on taas lapsen tai nuoren kannalta niin merkittävä asia, että sitä koskevissa asioissa tulisi olla rajoittamaton valitusoikeus[17]. Samaa, subjektiivisen oikeuden luonteeseen kiinnittyvää perustelua on pidetty pätevänä myös avohuollon tukitoimena järjestettävään asumisen ja toimeentulon turvaamiseen liittyen[18].

LSKL korostaa, että mahdollisuuksia muutoksenhakuun ei tule yksipuolisesti rajoittaa vaan olennaista on turvata hallinto-oikeuksille ja kuntien lastensuojelutyölle riittävät resurssit, jotta tarve muutoksenhakuun kaiken kaikkiaan vähenee. Tähän ei riitä korkeimman hallinto-oikeuden aseman kehittäminen enemmän prejudikaattituomioistuimen suuntaan, vaan tarvitaan selkeästi enemmän resursseja sekä lapsen oikeuksiin ja lastensuojeluun liittyvää koulutusta hallinto-oikeuksille. Tämä parantaisi alueellista yhdenvertaisuutta.

---

§ 1 momentin tarkoittama jälkihuolto sekä lapsen huostaanotto ja lapsen tarpeen mukaisen sijaishuollon järjestäminen (Räty, Tapio: Lastensuojelulaki. Käytäntö ja soveltaminen, 2015, s. 52).

[16] StVM 59/2006 vp – HE 252/2006 vp.

[17] HE 252/2006 vp, s. 205.

[18] Tuori, Kaarlo ja Kotkas, Tuomas. Sosiaalioikeus, 2016, s. 709.